Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	M.R. Moonen	**Datum**	24 februari 2023
Doorkiesnummer	14030	**Kenmerk**	10969634
E-mail	m.moonen@utrecht.nl	**Onderwerp**	Toezegging extra informatie nota van uitgangspunten passende kinderopvang 2024
Bijlage(n)	1 (onderaan bijgevoegd)	**Beleidsveld**	Onderwijs

Geachte leden van de raad,

Tijdens de commissie VOWE van 16 februari jl. is toegezegd om voor de raadsbehandeling van het raadsbesluit ‘Nota van uitgangspunten Passende Kinderopvang vanaf 2024’ op 9 maart a.s. terug te komen met een toelichting en globale berekening in relatie tot afwegingen in het kader van de raadsbespreking van de nota van uitgangspunten passende kinderopvang vanaf 2024.

Ambitie en strategie
Het raadsvoorstel heeft de ambitie om zoveel mogelijk kinderen een passende plek in de kinderopvang te bieden op basis van de uitgewerkt strategie. Kern van de nota is dat voorschoolse educatie primair bedoeld is voor kinderen met een (risico op) (taal- en of ontwikkelings) achterstand, die voor 16 uur kunnen deelnemen aan een door de gemeente gefinancierde peutergroep/voorschool. Daarnaast is de voorschool, net als nu, toegankelijk voor kinderen zonder indicatie. Kinderen zonder indicatie kunnen nu gesubsidieerd 5 uur deelnemen, vanaf 2024 is het voorstel dit voor 2 dagdelen per week mogelijk te maken. Omdat de openingstijden wisselen per locatie (soms 4 x 4 uur of soms 3 x 5 uur en 20 minuten) is, in plaats van het aantal uren, het aantal dagdelen benoemd. Deze twee dagdelen kunnen variëren tussen 8 uur en 10 uur en 40 minuten per week. Dit is een stapsgewijze ontwikkeling, waarbij de focus eerst ligt op kinderen die bijvoorbeeld niet naar de reguliere kinderopvang kunnen. Op dit moment gaan circa 1.000 Utrechtse kinderen tussen de 2,5 en 4 jaar niet naar een voorschoolse voorziening (voorschool of kinderopvang).

Daarnaast is het voorstel om indicaties op basis van maatwerk af te geven, dus op basis van het oordeel van de professional bij de jeugdgezondheidszorg (op basis van gevalideerde methodieken). Op dit moment krijgen kinderen (bij geboorte) een indicatie op basis van opleidingsniveau (en migratieachtergrond) van hun ouders. Bij 2 jaar kunnen kinderen op basis van individuele factoren ook een indicatie krijgen. Een deel van de eerste groep kinderen (kenmerken ouders) laat op 2-jarige leeftijd geen (risico op) achterstand zien, maar heeft toch een indicatie. Door op maatwerk te indiceren, is de verwachting dat minder kinderen een indicatie krijgen.

Voordeel van bieden van 2 dagdelen voor kinderen zonder indicatie
Het bieden van 2 dagdelen voor kinderen zonder indicatie geeft meer kinderen in de stad een groepsgerichte voorbereiding op de basisschool. Door 2 dagdelen aan te bieden aan kinderen zonder indicatie kunnen deze kinderen beter wennen op de voorschool omdat ze 2 keer per week kunnen komen (in plaats van nu 1 keer) en wordt de balans in de groep beter. Met het huidige beleid zagen we dat veel kinderen die 1 dagdeel kwamen, onder andere door wenproblematiek alsnog een indicatie voor 16 uur kregen. Door het bieden van 2 dagdelen, verwachten we dat deze kinderen zich sneller aanpassen en ontwikkelen, en daarmee het alsnog afgeven van een indicatie voor 16 uur wordt voorkomen of verminderd. Dit leidt tot minder wisselingen in de groepen dat ten goede komt aan de groepsdynamiek voor alle kinderen in de voorschool. Voordeel is tevens dat het de mogelijkheid biedt tot menging op groepen, leren van elkaar en segregatie tegengaat (dit laatste geldt overigens ook bij het bieden van één dagdeel).

Effect van 2 dagdelen voor kinderen zonder indicatie op beschikbare plekken voor kinderen met indicatie
Het aanbieden van 2 dagdelen aan kinderen zonder indicatie, heeft zeer beperkt effect op beschikbare plaatsen voor kinderen met indicatie. In de subsidieregeling kunnen we nadere randvoorwaarden stellen aan de uitvoering, zoals voorrangsregels en/of broertje-zusje regeling. Vooralsnog zijn wij voornemens om, net als nu, in de subsidieregeling een voorrangsregel voor kinderen met een indicatie op te nemen. Op die manier komen kinderen met een indicatie eerder aan de beurt dan kinderen zonder indicatie en krijgen kinderen zonder indicatie alleen plek op die locaties waar (op dat moment) geen kinderen met een indicatie op de wachtlijst staan. Hiermee is het verdringingseffect voor kinderen met een indicatie minimaal.

Voldoende plekken om deze ambitie te bereiken
Wij streven naar in ieder geval voldoende plekken om alle kinderen met een indicatie een plekje te bieden op de voorschool en daarnaast aan zoveel mogelijk kinderen zonder indicatie. Het beschikbare budget is het kader dat het maximaal aantal plekken bepaalt. Op dit moment geldt echter dat de capaciteit wordt beperkt door het personeelstekort (en door beschikbaarheid van huisvesting) en niet door het beschikbare budget. Er is nog financiële ruimte voor groei voor plekken in de voorschool.

Startleeftijd vervroegen naar 2 jaar
In de voorliggende nota met bijhorend budgettair kader gaan we uit van een startleeftijd van 2,5 jaar, niet vanaf 2 jaar. De redenen hiervoor zijn divers. Enerzijds omdat het teveel extra plaatsen vraagt dat niet past binnen het budgettaire kader, maar ook niet op korte termijn realiseerbaar is door het personeelstekort. Anderzijds zijn er nog veel zaken om uit te zoeken zoals wat dit vraagt van het proces van indicatiestellen (moet dan eerder), het effect van eerder starten, op welke wijze dat het beste kan, hoeveel uur dit zou moeten zijn en of ouders dit willen. Het starten vanaf 2 jaar voor kinderen met een indicatie vraagt om circa 300 plekken. Het starten vanaf 2 jaar leidt in eerste instantie tot verdringing van de groep kinderen die instromen met een indicatie, omdat dit per direct vraagt om meer plekken. Dit is in wijken met veel kinderen met een indicatie niet mogelijk.

Hoe verhoudt een keuze voor 2 dagdelen zich tot (een toekomstige) keuze voor starten vanaf 2 jaar?
Het bieden van 2 dagdelen aan kinderen zonder indicatie betreft in de meeste wijken ‘overgebleven plekken’ die je per direct (gefaseerd) kan doorvoeren. Het bieden van deze mogelijkheid is een van de onderliggende aannames dat het aantal indicaties kan afnemen (bijv. voor kinderen die geen Nederlands spreken maar verder geen achterstand in (taal)ontwikkeling laten zien.
Indien wordt afgezien van de keuze voor het bieden van 2 dagdelen aan kinderen zonder indicatie,

dan gaat de aanname dat het aantal indicaties afneemt voor een deel niet meer op. Het afzien van uitbreiding naar 2 dagdelen, of het niet meer bieden van plekken aan kinderen zonder indicatie, betekent niet automatisch dat dan wel gekozen kan worden voor starten vanaf 2 jaar. Hiervoor zijn meer plekken nodig en specifiek in wijken waar de druk al hoog is. Uitbreiding in deze mate is op dit moment door het personeelstekort (en mogelijk ook tekort aan huisvesting) niet mogelijk en zal naar verwachting leiden tot een toename van wachtlijsten.

Rekenvoorbeelden
Op dit moment zijn er circa 1.150 plekken (voor 16 uur per week) beschikbaar in de voorschool. Deze worden door circa 1.000 kinderen met indicatie bezet. De overige 150 plekken worden door circa 500 kinderen zonder indicatie bezet.

Gevraagd is door te rekenen welke consequenties de verschillende keuzes hebben in relatie tot aantal beschikbare plaatsen. In onderstaande rekenvoorbeelden gaan we uit van de volgende aanname: door op maat te indiceren daalt het aantal kinderen met een indicatie met 20% en komt de doelgroep uit op circa 1.160 kinderen.

1. *Berekening aantal plekken 2 dagdelen kinderen zonder indicatie*
   Aanname: bereik van 90% = 1.044 plekken voor kinderen met indicatie
   Berekening: 1.150-1.044 = 106 plekken = plek voor 106 tot 212 kinderen zonder indicatie (afhankelijk van de verdeling van dagdelen kunnen er soms 2 kinderen zonder indicatie op 1 VE plek van 16 uur)

   Uitbreiding naar max 1.300 plekken (ingeschatte maximale capaciteit binnen huidige budget): 1.300-1.044= 256 = plek voor 256 tot 512 kinderen zonder indicatie.

2. *Uitwerking aantal plekken starten op 2 jaar met indicatie*
   Aanname: bereik van 90% = 1.044 plekken voor kinderen met indicatie
   Berekening: 1.044 * 1 1/3^{e} = 1.392 plekken voor kinderen met indicatie vanaf 2 jaar

   Dit vraagt per direct een grote uitbreiding van plekken. Optie: je start met 2 dagdelen tussen 2 en 2,5 jaar, dan heb je minder plekken nodig, maar kunnen kinderen bij 2,5 jaar niet allemaal in eigen groep doorstromen.

Kortom: Stel je schaalt 2 dagdelen af naar 1 (of zelfs 0), kun je dan alle kinderen met indicatie op 2 jaar laten starten. Het antwoord is: nee. Je hebt ruimte voor circa 106 plekken, maar die zitten alleen in wijken waar nu ook ruimte is voor kinderen zonder indicatie, dus niet in wijken als Overvecht en Kanaleneiland.

We gaan ervan uit u met deze brief een nadere toelichting te hebben gegeven op de afwegingen die ten grondslag liggen aan de nota van uitgangspunten passende kinderopvang vanaf 2024.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Bijlage

Scenario overzicht

	Optie	Aantal plekken (bij 90% bereik)	Aantal kinderen
Kinderen met indicatie	Huidige indicatiestelling	1.305	1.305
	Maatwerk indicatie (aanname)	1.044	1.044
	Starten bij 2 jaar	1.392	1.392
Kinderen zonder indicatie	0 dagdelen	0	0
	1 dagdeel	106	318 - 424
	2 dagdelen	106	106 - 212

Praktijkvoorbeelden

Groep Overvecht/Kanaleneiland:

Huidige situatie:	**Uitbreiding 2 dagdelen**	**Starten 2 jaar met indicatie**
15 kinderen met indicatie	15 kinderen met indicatie	+5 kinderen met indicatie op wachtlijst
0 kinderen zonder indicatie		

Groep wijk West:

Huidige situatie	**Uitbreiding 2 dagdelen**	**Starten met 2 jaar**
7 kinderen met indicatie	7 kinderen met indicatie	10 kinderen met indicatie
14 kinderen zonder indicatie	7-14 kinderen zonder indicatie	4-8- kinderen zonder indicatie

Groep wijk Oost:

Huidige situatie	**Uitbreiding 2 dagdelen**	**Starten met 2 jaar**
4 kinderen met indicatie	4 kinderen met indicatie	6 kinderen met indicatie
12 kinderen zonder indicatie	12-24 kinderen zonder indicatie	10 -20 kinderen zonder indicatie